

Slovenski dom

Ste. 201

v Ljubljani, petek, 3. septembra 1937

Leto II.

Anglija in morsko roparstvo na Sredozemskem morju

London, 3. septembra. Neprestani napadi na ladje, ki plujejo po Sredozemlju, zlasti pa torpediranje britanskega rušilca »Havocha«, je dalo angleški vladi pobudo za odločne korake glede zavarovanja plovbe na Sredozemskem morju. Vlada je imela včeraj dolgo sejo. Po seji je zun. minister Eden sprejel francoskega poslanika v Londonu Corbina ter mu sporočil, da je zaradi zadnjih dogodkov Anglija pripravljena razgovorjati se na zasedanju Zveze narodov v Ženevi glede skupne akcije sredozemskih držav proti napadom na trgovske ladje. Angleška vlada je sklenila, da ojači obrambo brodovje v zahodnem delu Sredozemskega morja in so takoj poslali tja še osem torpednih rušilcev. Vse brodovje je dobilo nalog, da vsako sumljivo bojno ladjo brez opomina napadejo. V celoti ima Anglija sedaj v zahodni polovici Sredozemskega morja zbranih nekaj čez 50 večjih bojnih ladij.

Londonsko časopisje meni, da se bodo v Ženevi razgovorjale o tem vprašanju Anglija, Francija, Jugoslavija, Grčija, Turčija in Egipt. Italija se še ni odločila, ali se bo posvetovanja udeležila ali ne. Na sestanku bodo sklenili tudi, če naj se skupne akcije udeležijo tudi države ob Črnem morju, predvsem Rusija, ki bi jo Francija rada spravila v skupino teh držav.

Napadi se nadaljujejo

London, 3. avgusta. Londonska zavarovalnica Lloyd je dobila tole brzojavko od lastnika britanskega parnika »Woodfoode« iz Belicaru: »Woodfoode« je med Colobretom in špansko obalo zadel torpedo, drugi mehanik je ubit, šest mož posadke je pa ranjenih. Ranjence smo izkrcali v Belicaru. Kapitan ladje »Woodfoode« je poslal Reuterju poročilo, da se je izkrcal s posadko ob 15. v Belicaru. Dalje je poročal, da se je napad izvršil 24 milj od španske obale med otokom Colobreto in kopnino. Podmornica je izstrelila torpedo, ki je ladjo zadel.

Ravnatelj družbe, ki je lastnica potopljenega parnika »Woodfoode«, je izjavil agenciji »Press Association«, da je torpedirani parnik začasno registriran v Londonu. Moštvo je šlo 32 mornarjev, med njimi 30 Grkov in en Rumun. Parnik je vozil petrolej iz Rumunije v Barcelono. Tam je pa izvedel, da petroleja ne more iztovoriti, kakor je bilo dogovorjeno, zato je odplul proti Valenciji.

Torpedirani parnik »Woodfoode« je prav za prav cisterna ladja in ima 1987 ton. Plula je iz Constance v Črnem morju proti Barceloni in Valenciji.

lenciji. V Barceloni je bila 27. avgusta. Ladja je registrirana v Londonu. Ker je brzojavka zavarovalnici poslana z ladje same, se ne ve, ali se je ladja potopila šele po izkrcanju posadke, ali se ji je posrečilo priti do pristanišča.

Torpedo na sovjetsko ladjo

Atene, 3. sept. m. Neka podmornica s špansko narodno nacionalno zastavo je včeraj ustavila sovjetsko trgovsko ladjo »Malakojev«, ki ima 5500 ton nosilnosti, v grških vodah blizu Stirosa. Ladja je plula v Sette, baje s tovorom asfalta. Podmornica se je »Malakojev« približala in velela, naj sname zastavo in izkrci posadko v čolne. Nato je podmornica sprožila v ladjo torpedo in jo potopila. Ubit je bil en mornar, 35 pa se jih je rešilo v čolne in so se včeraj veslale pospeli v luko na otoku Kimos. Podmornica je nato odplula proti severu. Moštvo na torpedirani ladji je bilo špansko.

Rdeč parnik ukraden

Bonne, 3. sept. o. Simpatizerjem generala Franca se je v tukajšnjem pristanišču včeraj posrečila drzna nakana. Tu je bil zasidran parnik v-

Glavni uspeh sestanka v Sinaji:

Razmerje med Malo zvezo in Madžarsko se bo uredilo na jesen

Budimpešta, 3. septembra. o. Madžarski tisk poroča o uspehih sestanka Male zveze v Sinaji precej rezervirano, toda kljub temu je opaziti, da so Madžari v splošnem zadovoljni z izidom sestanka in poudarjajo, da so odnosi med Madžarsko in Malo zvezo že presegli mrtvo točko. Ozračje se je razčistilo in zastopniki držav Male zveze so se razgovorili o pogojih, pod katerimi bi bile te države pripravljene priznati Madžarski pravico do zopetne oborožitve.

Zbližanje razmerja med Malo zvezo in Madžarsko je zelo važno za zboljšanje splošnega položaja v Podonavju. List naglašava veliko vlogo, ki jo je igral predsednik jugoslovanske vlade dr. Milan Stojadinović pri obnovi stikov med Malo zvezo in Madžarsko in poudarja, da je konstruktivna po-

lencijske vlade »Mar Negro«, ki je plul iz Odese s tovorom tankov in letal za rdečo vojsko. Ko je bila večina posadke v mestu, je neki španski kapitan, ki je v službi nacionalistov, prišel z nekaj možmi na krov, ukrotil ostalo posadko ter nato s svojimi ljudmi spravil v pogon stroje, nakar je ladja z vsem tovorom odplula proti nacionalistični Španiji.

Ali je skrivnostna podmornica potopljena?

Gibraltar, 3. septembra. AA. (Reuter) Davi je tu zadel torpedo parnik Havock. Po izjavah moštva je parnik takoj spustil na morje pet eksplozivnih naprav. Ker se je na morski gladini prikazala nato plast olja, mislijo, da se je podmornica potopila.

Za trditev posadke »Havock«, da se je napadalska podmornica potopila, ni še nikakega uradnega potrdila v pomorskih krogih. Sicer je res, da se je po izstrelitvi podmorskih min prikazalo olje na morski gladini, vendar mislijo, da tega olja ni bilo toliko, da bi mogel biti to zadosten dokaz, da se je podmornica potopila.

litika predsednika jugoslovanske vlade vredna vsega priznanja.

Praga, 3. septembra. Zunanji minister Krofta je na povratku iz Sinaje v Prago dal izjavo, v kateri podrtava popolno enotnost Male zveze v vseh vprašanjih mednarodne politike. Dalje je poudaril besede novega predsednika stalnega sveta Male zveze g. Antonesca, ki je ponovno in toplo potrdil solidarnost Male zveze, njeno prijateljstvo do Francije in njeno zvestobo do Zveze narodov. Minister Krofta je dalje izjavil, da pripisuje Mala zveza velik pomen izjavam ameriškega zunanjega ministra Hulla in predsednika belgijske vlade van Zeelanda. Med drugimi srednjeevropskimi vprašanji je bilo na dnevnem redu razgovorov na konferenci stalnega sveta Male zveze tudi madžarsko vprašanje. Dobra volja zastopnikov Male zveze, je poudaril dr. Krofta, se je v tem vprašanju ponovno potrdila, pri tem se je pa moglo nedvomno ugotoviti, da žele vse države urediti svoje politično razmerje do Madžarske v popolnem medsebojnem soglasju po načelu svojega organizacijskega pakta. Vprašanje sporazuma z Madžarsko bo ponovno v podrobnejših na dnevnem redu v Ženevi, ko se Mala zveza sestane o priliki zasedanja DN v septembru.

30.000 nemških delavcev bo še letos obiskalo Italijo in se seznanilo s položajem ter organizacijami italijanskega delavstva. Prva skupina nemških delavcev bo prišla v Italijo v začetku novembra.

japonskih čet, ki so zavzele Nankov, izjavil, da pripravljajo Japonci novo ofenzivo proti Suifuju. Japonske čete z vso naglico popravljajo predor pri Nankovu, ki so ga Kitajci poškodovali in zadelali z več lokomotivami, vrženimi s tira, Promet s Kaganom se bo obnovil čez kakih 10 dni.

Težave v Mandžuriji

London, 3. septembra. AA. Diplomatski urednik lista »Manchester Guardian« razpravlja o položaju na Daljnem vzhodu in pravi, da zadeva Japonska ob velike težave v Mandžuriji. Čeprav je japonska oblastva storila vse, da prikrije vesti o najnovejših dogodkih, je vendar znano — pravi list, — da sta se blizu Mukdena uprli dva bataljona mandžurskih čet. Do neredov je prišlo tudi med vojaštvom v pokrajini Džeholu.

Javila se je dedinja za ogromno premoženje pokojnega »kralja smrti« Bazila Saharova, ki si je z razvemanjem vojske nabral strašne milijarde.

Angleška vlada bo poslala domov vse baskovske otroke, ki jih je v taboriščih vedno težje krotiti. Vlada utemeljuje svoj sklep s tem, da večina baskovskega ozemlja ni več v območju vojnih operacij.

Nova določila za inozemce v Franciji je izdala pariška vlada. Po novi uredbi so poostrižili pogoje za bivanje v Franciji, zlasti delavcem, ki jih podjetniki dobivajo iz inozemstva.

Trocega so skušali ubiti štirje oboroženi Meksikanci, ki bi se jim bilo kmalu posrečilo, da bi udrl v hišo, ki je sicer močno zastražena. Med streljanjem, ki se je razvilo, je bil eden od stražnikov Trocega ubit.

Nov hitrostni avtomobilski svetovni rekord je postavil angleški kapitan Goerge v Združenih državah. Dosegel je največjo brzino 400 milj na uro, to je čez 700 km. Potolkel je rekord svojega rojaka Campbella, ki je dosegel samo 301 miljo na uro.

Pozdrav oblikovalcem svetovnega javnega mnenja

Ljubljana, 3. septembra.

Dopoldne ob 11 so se v Ljubljano a posebnim vlakom pripeljali predstavniki vseh večjih svetovnih novinarskih agencij, tako ravnatelj francoskega Havasa, angleškega Reuterja, nemškega DNB-a, češke ČTK-a, poljskega Pata, italijanskega Stefani-ja in drugi najuglednejši novinarji iz vseh večjih evropskih držav. V Slovenijo prihajajo gosti iz Dalmacije, kjer so imeli medsebojni kongres vseh tiskovnih agencij, potem pa so par dni ob naši morški obali preživeli svoje počitnice. Zdaj si bodo v Ljubljani ogledali med drugim tudi novinarsko razstavo na velesejmu, jutri popoldne pa jim ban dr. Natlačen priredi v Zdraviliškem domu na Bledu svečano kosilo.

Slovensko ljudstvo pozdravlja v svoji sredi oblikovalce svetovnega javnega mnenja z željo, da bi odnesli o naši domovini in o naših ljudeh s seboj kar najlepše in najsimpatičnejše vtise in da bi se ob kaki bodoči priliki, ko bo na mednarodnem forumu kdaj govora o naši zemlji in o naših ljudeh, spomnili lepih dni, ki so jih preživeli med nami.

Vesti 3. septembra

ČSR skuša dobiti posojilo v inozemstvu, da bo lahko opravila v ravnesveje svoj proračun, ki bo prihodnje leto za približno dve milijardi kron višji od sedanjega. Vlada bo posojila skušala dobiti pri kaki holandski ali švicarski bančni skupini.

Hitler bo imel na kongresu narodno socialistične stranke v Nürnbergu šest govorov za različne skupine v stranki.

Podružnica sovjetskega potniškega urada »In-turist« v Varšavi so razbili študentje pri demonstracijah pred dvema dnevnoma. Boljševiška potniška pisarna se je, kakor vse sovjetske ustanove v tujini, bavila predvsem s komunistično propagando in pod krinko potnih prospektov delila velike množine propagandnih brošur.

Poljska vlada je razpustila vse pokrajinske organizacije poljske ljudske stranke zaradi zadnjih nemirov pri kmečki stavki. Pri teh nemirih je policija zaplenila kmetom veliko orožja, ki je izviralo iz Čehoslovake. Poljaki zdaj dolže ČSR, da je ona odgovorna za nemire ter daje podporo in potuho vsem, ki so nezadovoljni s sedanjim notranjim redom na Poljskem.

Deveto obletnico albanskega kraljevstva so praznovali pred dvema dnevnoma z velikimi svečanostmi.

250 deklet iz nacionalistične Španije je prispelo v Rim, kjer so jih sprejeli z velikimi uradnimi manifestacijami. Dekleta so v Italiji gostje ženskih fašistovskih organizacij.

455 novih letalskih motorjev je dalo delati ameriško letalsko ministrstvo.

Vesti o koleri v Sanghaju so povzročile v prenapolnjenem francoskem delu mesta silno zmedo in beže ljudje na vse strani kljub temu, da si zdravniki prizadevajo, da bi jih pridržali vsaj toliko časa, dokler jih ne cepijo. Zaradi bega je nevarnost, da bo kolera zanešana še drugam.

Najmočnejšo luč na svetu so namestili te dni vrh paviljona svetlobe na pariški svetovni razstavi. Zarnica je močna 500 milijonov sveč.

Švicarski Rdeči križ je poslal v Madrid skupino avtomobilov, ki bodo prevažali prebivalstvo iz Madrida v Valencijo. Skupina šteje 12 avtobusov in tri tovorne avtomobile z vsemi potrebnimi.

Stanje bivšega predsednika ČSR Masaryka, ki se je zadnje dni zelo poslabšalo, se je zdaj v toliko popravilo, da ni neposredne nevarnosti za smrt. Pri Masaryku je ostal sedanjí predsednik dr. Beneš.

Vojvoda Windsorski je od angleškega dvora dobil predlog, naj se naseli na Angleškem. Dali bi mu spomladni na razpolago kraljevi gradšč Belvedere.

Nov hitrostni rekord za motorne čolne je na italijanskem jezeru Maggiore postavil italijanski polkovnik Campbell, ki je dosegel nad 208 km hitrosti na uro.

500.000 dolarjev odkupnine zahtevajo kitajski vojski za francoske patre, ki so jih pred nekaj dnevi ugrabili v njihovem samostanu blizu Peipinga.

Zaradi kolere, ki divja v Hongkongu in v Sanghaju, bodo morale vse ameriške in angleške ladje prebiti določen čas v karanteni, ker se oblasti boje, da ne bi ladje kuge zanesle tudi v Evropo in Ameriko.

Nacionalistično vlado v Španiji bodo v kratkem priznale južnoameriške države Argentina, Venezuela in Urugvaj.

Angleško poslanstvo pri prihodnji seji Zveze narodov bo šlo 50 oseb. Vodil ga bo zun. minister Eden.

Sporazum med ČSR in Sveto stolico bo podpisan prihodnje dni. Po novem sporazumu bodo vse katoliške škofije v ČSR dobile meje, ki se ujemajo z ozemljem posameznih narodnosti in bodo vsi čehoslovaki katoličani odvisni le od svojih škofov.

Predsednik ukrajinske vlade si je, kakor poročajo sovjetski listi »samo« vzlet življenja, ker so mu očitali, da hoče Ukrajino odcepiti od Rusije.

Turški zun. minister Rudži Aras se bo na poti v Ženevo najbrž sestal z italijanskim zun. ministrom grofom Cianom, ki bo potem v kratkem potoval v Ankaru.

Obisk japonskega princa Čičibuja v Berlinu so spet odgodili za teden dni.

Peki so začeli stavkati v francoskem pristanišču St. Nazaire zaradi tega, ker njihovi nameščenci izvajajo 40-urni tednik. Oskrbo prebivalstva s kruhom je moralo prevzeti vojaštvo.

Prvič po svetovni vojni se bo francoskih manevrov udeležil angleški vojni minister.

Papeški nuncij pri nemški vladi msgr. Orsenigo je včeraj odpotoval iz Berlina v Italijo.

Mednarodni antropološki kongres se je začel v Bukarešti. Udeležuje se ga 150 odposlancev iz vsega sveta.

Franco se pogaja s Katalonci

Biaritz, 3. septembra. o. Poročajo, da so sem prispeli odposlanci generala Franca, da se sestanejo z zastopniki katalonske vlade in se z njimi porazgovore glede pogojev za izročitev Katalonije nacionalistom. Po teh poročilih bi bila katalonska vlada pripravljena priznati Francovo oblast pod pogojem, da nacionalisti na vladi zajamčijo Kataloncem popolno avtonomijo. Havas poroča, da sicer še ni potrjena vest o pogajanjih, pač pa je res, da se Francovi in katalonski zastopniki razgovarjajo, a menda le zaradi zamenjave ujetnikov.

Bayonne, 3. septembra. Izvedelo se je, da je poveljnik navarske brigade, ki operira na santandrdskem bojišču, stopil v pogajanja z republikanskimi delegati zaradi predaje Gijona.

Sindikalisti so ponudili mesto nacionalistom brez boja, ker se zavedajo, da je obramba mesta nemogoča.

Letalski napad na francosko-špansko mejo

Portbou, 3. septembra. o. Nacionalistična letala so zadnje dni dvakrat obstreljevala Portbou, prvo postajo na španskem ozemlju proti francoski meji. Letala so poškodovala progo, ki drži iz Barcelone v Francijo. Napada sta trajala vsakokrat po četr uri.

Na severnem bojišču so nacionalistični oddelki prodrli že 80 km zahodno od Santandra in stoji v neposredni bližini La France. Na aragonskem bojišču je neuspeh valencijskih čet čedalje očitnejši. Tudi na drugih bojiščih so nacionalistične čete do-

segle uspehe, posebno severno vzhodno od Saragose pri Villamajoru, kjer so prodrle več kilometrov.

V dobro poučenih krogih govore, da je salamanska vlada glede na ukrep francoske vlade, da izjeme nekega španskega podanika, obtoženega zaradi volnustva, sklenila izgnati več francoskih državljancev, živčevih že dolgo let v San Sebastianu in v baskovski deželi.

Japonska neomajna zahteva:

Vojna proti Kitajski do zmage

Tokio, 3. septembra. Včeraj je bil v Tokiu ljudski shod, na katerem se je zbralo okoli 30.000 ljudi, ki so sprejeli resolucijo, ki zahteva: 1. posrčitev kazenskih sklepov proti Kitajski, 2. odstranitev nankiške vlade in 3. odklonitev posredovanja drugih držav.

Izšel je manifest, ki so ga podpisali zastopniki političnih strank in zastopniki vojske. Manifest pravi, da je japonski narod, v čigar imenu so ta manifest podpisali, odločen nadaljevati vojno proti Kitajski do zmage.

Ta sklep bo sporočen po diplomatski poti vsem državam.

Sovjetska pomoč prihaja

Tokio, 3. septembra. AA. (DNB). Agencija Domej poroča po kitajskih virih, da je prišla v Siam iz Zunanje Mongolije pošiljka 7 sovjetskih letal. Poročilo pravi dalje, da je poslanih na Kitajsko še 114 sovjetskih letal. Ze 30. avgusta je prispelo v Kanton 16 sovjetskih pilotov, 8 izmed njih se odpelje v Tungkjang in Svatov, ostali pa ostanejo v Kantonu.

Ofenziva na kitajskem severu

Sanghaj, 3. septembra. AA. (Havas) Iz Peipinga poročajo, da je general Itagaki, poveljnik

Komunistični nemiri v Maroku

Pariz, 3. sept. Okoli Menkesa v francoskem Maroku je velika suša. Občinske oblasti so omejile uporabo vode. Komunistični agitatorji so izrabili to priliko in nahujskali kakih 10.000 meščanov, da so šli manifestirati pred mestno hišo. Ljudje so kričali pred poslopjem in zahtevali vode. Naenkrat se je razvila bitka in je obležalo mrtvih 15 ljudi, mnogo oseb pa je ranjenih. Policija in vojaštvo sta komaj vzpostavila red. Agitatorje so že aretirali in zaprli, popoldne pa je bilo zopet vse mirno.

Ugotovljeno je, da je bilo med neredi v Menkesu ranjenih 16 vojakov in trije redarji, na strani manifestantov pa je bilo ubitih 6 oseb, 17 ranjenec pa so poslali v bolnišnico.

Začetek kirurškega kongresa v Ljubljani

Ljubljana, 3. septembra.

Dopolnna ob devetih se je v univerzitetni dvorani začel drugi jugoslovanski kongres kirurgov, na katerega so razen domačih odličnih kapacitet operativne stroke prišli tudi najodličnejši kirurgi, ginekologi, okulist, otologi, torej celotne veje operativne zdravniške stroke iz slovanskih in zavezniških držav.

Večina gostov iz države in inozemstva je prišla v Ljubljano že včeraj popoldne ter so jih na kolodvoru sprejemali naši ljubljanski stanovski tovariši. Zvečer pa je bil v hotelu Bellevue prijateljski sestanek vseh na kongres prišlih zdravnikov, kjer so se stari znanci v najprijetnejšem razpoloženju med seboj pogovorili o svojih stanovskih težavah in bridkosti, pa si obenem stara prisrčna znanja utrdili ter si ustvarili novih.

Izmed inozemskih gostov omenjamo posebej prof. dr. Gerulanova, ki je član grške akademije ter predstojnik kirurške bolnišnice v Atenah. G. prof. dr. Gerulanov slovi posebno po svojih spisih o ehinokoku (pasji trakulji). Na kongresu bo sodeloval z dvema krajšima referatoma.

Odlična osebnost ter priznana avtoriteta v zdravniških krogih je tudi dr. J. Janu, profesor medicine v Bukarešti ter predstojnik kirurg. odd. v bolnišnici Colentina. Prof. Janu je znan učenjak, ki se je mnogo bavil s kirurgijo živčevja in plastiko požiralnika, o čemer je spisal tudi posebno knjigo. Odlični gost je tudi generalni tajnik kirurškega društva male antante ter je bil v tem svojstvu duša vseh priprav in izvedbe operativnih sestankov kirurgov male antante, katerih se je izmed Slovencev udeleževal tudi g. dr. Lavrič iz Ljubljane.

Izmed domačih kirurgov naj omenimo le dva najodličnejša gosta in sicer prof. dr. Sergeja Saltykova ter prof. dr. Franjo Dura, oboje iz Zagreba. Prof. Sergej Saltykov je po rodu Rus ter se je kot patološki anatom udeleževal po institutih izven svoje domovine, največ v Švici, slednjič pa dolgo tudi v Rusiji. Leta 1918 je postal univ. prof. za patološko anatomijo v Jekaterinoslavu v Rusiji, od leta 1922 pa deluje v istem svojstvu na zagrebškem vseučilišču. Prof. Sergej Saltykov je znanstvenik prvega reda ter znan širom Evrope.

Tudi prof. dr. Franjo Dura slovi kot eden najodličnejših jugoslovanskih ginekologov. Mladeniško žil in svež je pred dvema letoma obhajal svojo šestdeseto pomlad. Od leta 1907 je bil predstojnik deželne porodniške učilnice v Zagrebu, po vojni pa je leta 1921 postal profesor za ginekologijo in porodništvo na zagrebški univerzi. Z njegovim imenom je zvezan začetek, razvoj, ves sodobni napredek te medicinske stroke pri nas. Njegov sloves sega daleč čez meje domovine, znan pa je zlasti v slovanskem svetu.

Te in druge odlične goste je popoldne ob devetih v zborni dvorani pozdravil dr. Lavrič kot domačin in predsednik ljubljanske kirurške sku-

pine jugoslovanskega kirurškega društva. Svečanemu trenutku je prisostvoval tudi ban dr. Natlačen, ki je gostom želel v Slovenijo prijetno bivanje ter jih vabil, da bi se še večkrat oglasili v naših lepih slovenskih krajih, ki so znani po svoji lepoti, pa tudi po svojem zdravju. V podobnem smislu je pozdravil kongres tudi ljubljanski župan dr. Adlesič, za njim pa so govorili še dekan dr. Šerko, predsednik zdravniške zbornice dr. Meršol, predsednik zdravniškega društva dr. Matko. V imenu gostov se je za pozdrave zahvalil prof. dr. Kostli iz Bratislave, ki je povabil jugoslovanske kirurge za prihodnje leto na kongres v Prago, v lepi francosčini se je za pozdrave zahvalil tudi romunski prof. dr. J. Janu.

Po govoru dr. Lavriča so s kongresa odposlali vdan. brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. ter kra-

Za tatovi in vlomilci...

Ljubljana, 3. sept.

Ljubljanska policija je imela te dni srečno roko, da je prišla več spretih in znanih vlomilcev, ki so se mogli dolgo skrivati pred roko pravice. Tako je bil včeraj aretiran 22 letni Lorger Edvard, doma iz Sv. Stefanja pri Šmarju pri Jelšah. Lorger je sumljiv, da je ukradel v neki baraki na Celovski cesti pri trdkih Slograd 6000 din vrednih hidrant iz medenine, last mestne občine Ljubljanske. Lorger je bil pri Slogradu zaposlen kot delavec pri gradbi ceste Ljubljana-St. Vid, stanoval pa je v bližnjih Kosezah. Nekega dne so pri Slogradu pogrešili omenjeni hidrant, ki so ga zabili za točenje vode iz podzemnih cevi v škropilni voz.

S kolesom v Celje - krast

Policija je le slučajno mogla zvedeti nekatere okoliščine, ki močno obremenjujejo aretirane Lorgerja. Iz sodnih zapisov je bil te dni spuščen nekdo, ki je povedal, da je govoril v zaporu s človekom, znanim z Lorgerjem. Tisti človek mu je povedal, da je videl Lorgerja, kako je razbijal neki hidrant v gozdu nad Šiško. Pri sebi v gozdu je baje imel Lorger tudi več drugih bakrenih stvari.

Obenem pa je bila policija opozorjena od orožnikov iz Slivnice pri Celju, da se je tam pojavil Lorger, ki ga poznajo domačini kot tatvinam vdanega človeka. Orožniki so tudi sporočili ljubljanski policiji, da je Lorger prišel v Celje s kolesom k naboru, spetoma se je oglašil doma pri starših, minogrede pa je skočil še k svojemu prejšnjemu gospodarju Bovhi v Javorju, kjer je včasih služil za hlapca, zdaj pa je iz hiše pobral za okroglo 2.000 din gotovine in mesa. Lorger je bil osumljen tega vlomila pri Bovhi zato, ker je bil svoj čas pri Bovhi služil ter ga je Bovha takrat zaradi tatvine tudi odpustil. Razen tega je bilo vlomljeno pri Bovhi prav tisti dan, ko se je Lorger mudil doma. Videle so ga tudi neke ženske, ki so šle zgodaj zjutraj v cerkev k maši, ko je nosil po cesti z Javorja nabasan zavitek, oprtan

ljevemu namestništvu v Belgrad. Nato je kongres z daljšim govorom pozdravil ban dr. Natlačen, ki je gostom želel v Slovenijo prijetno bivanje ter jih vabil, da bi se še večkrat oglasili v naših lepih slovenskih krajih, ki so znani po svoji lepoti, pa tudi po svojem zdravju. V podobnem smislu je pozdravil kongres tudi ljubljanski župan dr. Adlesič, za njim pa so govorili še dekan dr. Šerko, predsednik zdravniške zbornice dr. Meršol, predsednik zdravniškega društva dr. Matko. V imenu gostov se je za pozdrave zahvalil prof. dr. Kostli iz Bratislave, ki je povabil jugoslovanske kirurge za prihodnje leto na kongres v Prago, v lepi francosčini se je za pozdrave zahvalil tudi romunski prof. dr. J. Janu.

čez ramo. Pri Bovhi je bilo vzeto 17 stotakov v denarju, cigaretna doza, v njej 85 din drobiža, dalje okrog 18 kg suhe slaninice ter deset domačih klobas.

Sumljivo je bilo tudi, da je Lorger takoj potem, ko se je s kolesom zopet vrnil iz Celja v Koseze, poslal svojim staršem po pošti 100 din, ko jim sicer nikdar ni pošiljal nobenega denarja. Razen tega so orožniki pri Lorgerjevih starših ugotovili hudo nasprotje v pripovedovanju o tem, kdaj se je Lorger pojavil doma in kdaj se je vrnil. Lorger sam pa pripoveduje zopet drugače o tem, kdaj se je s kolesom odpeljal iz Zapuž v Celje, kdaj je prišel domov in koliko časa je bil pri starših. Vlom pri Bovhi odločno zanika, prav tako tudi tatvino hidranta. Gospodinja, pri kateri je v Zapužah stanoval, je povedala, da je prišel Lorger iz Celja nazaj zgolj z malim zavikom, v katerem je bil dežni plašč, par čevljev in dvoje hlač, to vse pa je bilo njegova last.

Aretirani berač - vlomilec

Obenem z Lorgerjem je policija prejela še drugega sumljivega tipa, za katerega se je enako izkazalo, da ima močno kosmato vest. Že prejšnji teden je prijavi kuharica Pencel Alojzija iz Zrinjskega ceste, da je bilo pri njeni gospodnji Kregar Elizabeti v opoldanskih urah iz stanovanja ukradeno 40 m šifona, vrednega 600 din. Nekdo je moral priti v stanovanje s ponarejenim ključem, s katerim je odprl dvojna vrata, v sobi pa je s kakim železom odprl vrata v omaro, kjer je bilo shranjeno perilo. Tatvine so pri hiši osumili nekega 30 letnega moškega, ki je večkrat zahajal v hišo ter zmerom zelo ostro zahteval miloščine v denarju. Vselej pa so pogrešili kako malenkost, kadar je ta človek prišel v hišo. Nekdo je ob takem obisku znanjalka iz spalnice ženska ročna torbica s 1000 din gotovine ter cel ducat žepnih robcov. Tatvine tedaj gospodinja niti ni prijavila, češ da je tisti človek potem dolgo ni več povrnil v hišo. Zdaj je zopet izginil cel zavitek šifona ravno tisti dan, ko se je tisti človek, ki govori v primorskem narečju, pojavil v hiši.

Včeraj pa je policija na Poljanski cesti aretirala Muriča Ivana, 31 letnega brezposelnega, ko je beračil po hišah. Murič je iz Cazina v Bosni, pri preiskavi so našli pri njem dve denarnici, v eni 30 din drobiža, v drugi pa 53 din. Imel je tudi moški double prstan ter 16,50 din pribračenega denarja. Seveda taj, da bi bil on kradel pri Kregarjevih, za denarnice pa pravi, da je ena njegova, druga pa je od njegove žene. Ti izgovori pa se policiji ne zde verjetni, ter bo moral Murič na sodišče, kjer ga bodo natančneje potipali.

ni tistega bogastva, o katerem je v Ljubljani govoril, o kakšni poroki pa tudi ne več slišati. Sicer pa je Julka tudi spoznala, da bi poroka s takim človekom le še povečala njeno gorje. Zato je hotela Safato pustiti v Mariboru ter se sama vrniti v Ljubljano, kjer bi znova stopila v službo ter začela znova živeti svoje staro življenje uboge služkinje, ki sicer le dela in trpi, pa ima vsaj v tem zadoščenje, da živi pošteno in z žulji svojih rok.

Pretepena in okradena na cesti

Ni pa mogla Julka izvesti te svoje namere, ker ji je to preprečil Safata. Zapeljivec je morda slutil, kako se Julka skuša odkloniti od njega, zato jo je nekega večera trdo prijel. Med njima je prišlo do prerekanja in očitanja, Julka mu je vrgla v obraz, da ga bo tožila, Safata pa se ji je le rogat. Končno je Safata Julko neusmiljeno pretepel, da je reva sama obležala v sobi skoraj nezvestna. Ko se je zopet ogledala okrog sebe, je spoznala, da je zapeljivec odšel ter s seboj odnesel tudi vse njene stvari s kovčkom vred. Uboga Julka so je nenadoma v Mariboru znašla sama brez vsakih sredstev, skoraj gola na cesti. V hudem razočaranju je polna zaupanja pisala pismo ljubljanski policiji, ki je res še isti dan aretirala zločinskega Safato ter pri preiskavi na njegovem stanovanju neke v Kolodvorski ulici tudi našla vse Julkine stvari s kovčkom vred. Zdaj je Safata za zapahi,

Velike nagrade

so razpisane za obiskovalce novinarske razstave

Uprava »Slovenskega doma«, »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba« bo razdelila med obiskovalce razstave slovenskega časopisa na ljubljanskem velesejmu 460 nagrad. Vsakdo, ki se hoče udeležiti nagradnega zbiranja, mora obiskati paviljon, v katerem razstavljajo podjetja, ki so v okviru KTD in kjer bo vsakdo lahko dobil obširen pregled vsega našega tiska, zlasti »Slovenskega doma«, »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«.

Dala bo:

460 NAGRAD

10 obiskovalcem »Slov. dom« celo leto brezplačno
20 obiskovalcem »Slov. dom« 6 mes. brezplačno
100 obiskovalcem »Slov. dom« 1 mesec brezplačno

10 obiskovalcem »Slovenca« celo leto brezplačno
20 obiskovalcem »Slovenca« 6 mes. brezplačno
100 obiskovalcem »Slovenca« 1 mesec brezplačno

100 obiskovalcem »Domoljuba« celo leto brezplač.

100 obiskovalcem »Bogoljuba« celo leto brezplačno
Nagrajence bo določil žreb.

Uprava »Slovenskega doma«

»Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«

Ogenj na Vačah

Vače pri Litiji, 2. septembra.

Na Vačah so spet divjali plameni. Pogorel je Kovačev hlev in svinjak — poslopji, ki sta stali tesno drug ob drugem v gornjem delu trga blizu pokopališča. Goreti je pričelo pozno ponoči, vendar so ljudje nesrečo pravočasno opazili in oteli živino. Uničena pa je vsa krma, spravljena na hlevu in mnogo gospodarskega orodja, med drugim tudi mlatilnica, katero si je Kovač izposodil, da je omlatil žito. Vrli domači gasilci so bili vsi noč neumorno na delu; treba je bilo največje čujčnosti, da so ogenj ni razširil v bližnjo okolico. — Kdo je zažgal, ni znano. Ker se požari na Vačah in v okolici čisto ponavljajo in nastanejo skoro povsod ob istem nočnem času, sodijo, da je na delu hudobna roka.

Obsojen izziivač

Dne 6. junija zvečer je prišel v gostilno Fric Antonije v Trbovljah, 29 letni rudar Hribar Ivan iz Trbovelj, ki je znan kot izziivač in tudi pijanec, in zahteval od gostilničarke pijačo. Gostilničarka ga je vprašala, ali namerava pijačo takoj plačati, ker ga je poznala kot slabega plačnika. Vprašanje je Hribarja tako ujezilo, da se je glasno razburjal in se začel sklicevati na svojo čast, kljub temu pa mu gostilničarka ni hotela dati vina. Zatem je stopil proti gostilničarki s steklenico v roki in dejal, da bo vse razbil (kar je že ta večer nekje storil). Hčerka gostilničarke se je Hribarja prestrašila in skočila v sosedno sobo, kjer je bilo več fantov, med njimi tudi Sulin Danijel in Čerk Marian. Tem je povedala, da hoče Hribar napasti mater. Oba, Sulin in Čerk, sta zato šla k Hribarju in ga izrinila iz sobe, nakar sta se zopet vrnila v gostilno.

Čez nekaj minut je šel Čerk pogledat, če Hribar še leži v travi, za njim pa je kmalu prišel tudi Sulin. Čim je Čerk pristopil bližje k Hribarju, je ta naenkrat skočil in udaril Čerka z roko po obrazu. Tedaj ga je Čerk zgrabil za obe roki, ga vrgel v znak in ga stiskal za roki. Nato je prišel Sulin Danijel in potegnil Čerka nazaj, češ da naj ga pusti. Takoj, ko je Hribar dobil desno roko prosto, je skočil in začel mahati z nožem in zadal Čerku na vratu smrtno nevarno rano, Sulnu pa več lažjih okvar.

Danes je bil Hribar Ivan zaradi teh dejanj obsojen pred celjskim okrožnim sodiščem na 10 mesecev in 15 dni zapora in 3 letno izgubo častnih pravic.

Julka pa v Mariboru čaka obvestila policije, da jo zločinec prijet, njene stvari pa shranjene na policiji.

Tako se končuje zgodba neizkušene mladenke, ki je slepo verjela prevemu moškemu, ki ga je bila v življenju srečala na široki cesti. Policija pa je med drugim ugotovila tudi, da je Safata že pred leti na podoben način izkoristil v Ljubljani zalgo deklico iz Trnovca. Tudi njo je čisto omamili s svojimi zvencenimi besedami, jo celo poročil, potem pa enako izkoristeno in zapeljano pustil na cedilu. Zdaj bo Safata delal pokoro za svoje grehe v jetnišnici.

Kino Sloga predvaja enega zadnjih filmov pokojne filmske igralkje Jean Harlow

ŠPIJONKA SUZI

Izredno napet špijonažni film, ki obenem izraža najgloblji čut tovarištva. Soigralci: FRANCHOT TONE, GARY GRANT, BENITA HUME

Premiera v soboto 4. t. m. Pri vseh predstavah nastopa priznana čitateljica misli in prerokovalka svetovnega slovesa Madame ELISABETH

Državno priznani enoletni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani. Kongresni trg 2 vpisuje dnevno od 9 do 12 in od 15 do 18. Tečaj je priznan najboljši in najstrožji. Absolventi o zaključnem izpitu tega tečaja služijo absolutno kot dokaz redno dovršene vajeniške dobe in pol drugega leta pomožniške prakse v trgovskih obrti. Šolnina 110 ali 230 din. Vsa pojasnila daje vodstvo zavoda brezplačno.

Koncert v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. priredi Podmladek rdečega križa na bežigrski osnovni šoli v ponedeljek 6. sept. ob 20.30. Pri koncertu sodelujejo: godalni kvartet učiteljskih abiturientov, pevski sekstet »Mladost« ter instrumentalni in vokalni solisti. Čisti dohodki koncerta so namenjeni bežigrski siromašni šolski deci. Zato obisk koncerta toplo priporočamo. Vstopnice se dajo v prodaji dnevno od 10-12 popoldne v bežigrski osnovni šoli.

Ponesrečenci v bolnišnici

Včeraj popoldne se je nasproti velesejma pripetila hujša prometna nesreča. Nekaj avtomobilist se je v naglici moral umakniti kolesarju, ki je pri vozil z nasprotne strani. Pri tem je avto poskočil na hodnik, kjer je podrl na tla 68-letnega Pezdirja Antona, sameškega brezposelnega dninarja iz Dravell, rojenega v Lienzu na Tirolskem. Pezdir je dobil hude poškodbe po telesu, zlomljeni ima tudi obe nogi; po nesreči so ga z rešilnim avtomobilom prepeljali v bolnišnico.

Tudi na velesejmu se je že pripetila manjša zelo svojevredna nesreča. V najlepšem razpoloženju je zvečer Zernadovič Tahir iz Prijedorja s svojimi tovariši poplaval na veseličnem prostoru. Pri tem je od samega veselja tako močno tolkel z golimi rokami po kolaricih, da jih je nekaj razbil, sam pa se je tako močno obrazil po rokah, da so ga vsega krvavečega morali odpeljati v bolnišnico.

Iz Trbovelj so pripeljali v bolnišnico 4-letnega Hvalaleta Jožeta, sina rudarja v Lokah. Deček je padel iz drugega nadstropja na dvorišče ter dobil pri tem hude notranje poškodbe. — Enako se je doma v Taenu pri delu močno ponesrečil tesar Čizman Janez. — Na Viču pa je pri padcu s kolesa, ko se je vanjo zaletel nek avtomobilist, dobila hude notranje poškodbe 21-letna brivka pomočnica Mohar Slavka. Tudi njo so prepeljali v bolnišnico, kjer so ji na kirurškem oddelku očistili rane.

Premijera! Film iz življenja petrolejskih podjetnikov

Nemogoča žena

v glavnih vlogah Gustav Fröhlich in Dorothea Wieck

Od danes dalje v kinu UNION-u!

Aretacija poklicnega izkoriščevalca deklet

Pretresljiva zgodba 17 letne deklice, ki jo je zapeljivec odvedel v Maribor ter jo potem zapeljano in okradeno pustil golo na cesti

Ljubljana, 3. septembra.

Iz policijskih spisov, ki so navadno pusti in suhoparni ter govore po večini le o zločinskih vlomilcih, tatovih in prevarantih, se je te dni izluščila ganljiva zgodba zapeljane deklice, ki je postala žrtev prefriganega poklicnega izkoriščevalca Bosanca Safata Saleševića. Policija je namreč včeraj prejela iz Maribora z okorno pisavo pisano ganljivo pismo nezane mlade deklice, ki jo je zapeljivec z obljubami izvalil iz dobre službe v Ljubljani, jo odvedel v Maribor ter jo tam popolnoma izkoristil in naposled celo okradel, potem pa jo brez usmiljenja pustil na cesti golo, brez slehernih sredstev. Deklica sama piše v pismu, da je stara komaj 17 let, da je bila neizkušena in zapeljana po lepih besedah lepega Bosanca Safata Saleševića, ki ji je govoril, da jo bo poročil ter da bosta v Mariboru lepo in udobno brez dela in skrbi živela kot mož in žena. Obenem deklica prosi v pismu, naj ji policija pomaga, da dobi nazaj svoje stvari, ki jih je pobral zločinski zapeljivalec, ker se sicer brez sredstev sploh ne more vrniti iz Maribora v Ljubljano.

Policija je zadevo takoj vzela v resen pretres ter je še isti dan po prejemu pisma aretirala v Ljubljani na velesejmu omenjenega Safata Saleševića. Pri tem je policija dognala še druge zanimive stvari, ki močno obremenjujejo Safata Saleševića ter ustvarjajo prepričanje, da se je lepi Bosanec v Ljubljani poklicno pečal z zapeljavanjem in temeljitim izkoriščanjem deklet, katerim je vsem po vrsti obljubljal zakon, potem pa jih je enostavno pustil na cedilu, v sramoti in ponižanju. Zato je policija sklenila, da bo zločince po izdruži kazni, ki mu jo bo prisodilo sodišče, za trajno izgnala iz Ljubljane.

Prodajalec preprog - zaradi lepšega

Aretirani Salešević Safata je eden tistih ljudi, ki se jih sleherni dan polno potika po naših mestih in vaseh. Zaradi lepšega se Safata peča s prodajo bosanskih preprog, z njimi krošnjami po hišah, kupuje stare obleke, pri tem pa meče oči za mladimi, naivnimi dekleti. Safata je rojen 1906 v Prijedoru v Bosni, muslimanske vere, ločen pa je od svojih žena menda že večkrat. Policija je ugotovila pri njegovih rojakih v Ljubljani, da Safata med njimi nikoli ni užival posebnega ugleda, da so ga zmerom imeli med seboj za slabega človeka, ki nikdar ne dela odkrito in pošteno. Povedali so tudi, da se le na zunaj peča s prodajo preprog, da je drugače njegov poklic zgolj kockanje, kvartanje, prevarantstvo. Izkazalo se je tudi, da je Safata pri svojih rojakih močno zadolžen, ker si je zmerom od njih izposojeval manjši in večje zneske denarja, ki ga je potem lahkomišlno zapravljal z ženskami po Ljubljani. Safata je med rojake znan kot spreten poklicen igravec kart ter pri tem ogoljufa vsakega, ki mu pride pod roke. Niti svojim rojakom ne priznane, če se mu ponudi prilika. Tudi

poslovno rojaki niso dosti Safato opisovali drugače. Z njim nihče ni mogel delati lojalnih in trdnih, zanesljivih poslov, ker je Safata zmerom imel pred očmi le prevaro. Pred dvema leti ga je eden izmed rojakov celo tožil zaradi 2000 din, ki si jih je prilastil po poslovi nekočnosti. Pri sodišču sta se oba sicer poravnala ter je Safat obljubil, da bo rojaku ves denar vrnil, toda tega niti do danes še ni storil.

Naivna 17 letna Julka

Safata ima namazan jezik ter ni bilo zanj nobeno težko delo, preslepiti kako deklo, da mu je vse verjelo. Tako se je pojavil pred tedni tudi v hiši ugledne ljubljanske družine, kjer je bila kot služkinja zaposlena mlada 17 letna Julka. Dekle je komaj prišlo z doma v mesto, nikdar še ni imela opravka z moškimi, najmanj pa ne z zločinci. Tako je Julka brž nasleda spretnemu Safati, ki ji je tako lepo govoril o zakonski sreči in o bogastvu, ki ga ima nakopičenega v Mariboru. Julka je vse verjela, ker v svoji otroški vdanosti in naivnosti sploh ni mogla misliti, da ljudje tudi lažejo, kadar jim to kaže. Safata je na zunaj lep fant, izgleda mlad; kdo naj bi Julki zameril, če je pustila neprijetno službo v Ljubljani, ko pa se ji je v Mariboru obetalo lepše, brezskrbnejše življenje. Gospodinja se je sicer čudila, da se je Julka, ki je bila drugače pridna in vestna, tako hitro naveličala hiše, kjer so ji nudili razmeroma ugoden zaslužek. Toda Julka je vztrajala pri svoji odločitvi ter je iz hiše odšla. Vzela je s seboj vso obleko in perilo, pobasala vse skupaj v kovčeg, se oklenila zapeljivega Safata ter se z njim odpeljala v Maribor.

Razočaranje v Mariboru

Kmalu pa je Julka v Mariboru spoznala pravi obraz zapeljivega Safate. Lepi Bosanec je najprej z vseni mogočimi izgovori zavlačeval napovedano poroko, pri tem pa Julki spretno izvaljbal denar, kolikor ga je imela prisluznega in prihranjenega. Obenem je Julko tudi drugače do konca izrabljal. Silil je celo dekleta, naj se vda tudi drugim moškim, ki naj jih pri tem okrade, njemu pa naj potem izroča denar. Zdaj je šele Julka spoznala, kakšnemu človeku je padla v roke. Zapeljana in ponižana se vendarle ni dala pregovoriti, da bi Safati še dalje sledila na njegovih ostopitih postih. Odrkla mu je pokorščino ter mu očitala, da jo je z obljubami zavedel v Maribor, da pa zdaj nikjer

»Po uri izkušnje - ura zmage!«

Gustav Fröhlich in Lida Baarova

v družabnem vefilmu polnem dramatskih zapletljajev:

Ura izkušnje

Sodelujejo: Harold Paulsen, Theodor Loos in drugi

Premiera soboto 4. t. m. v Elitnem kinu Matič

Kulturni koledar

Franc Cimperman

3. septembra 1852 se je rodil v Ljubljani pesnik Ivan Cimperman. Ko je doživel glavno mestno šolo pri sv. Jakobu v Ljubljani, se je začel učiti za stavca, potem za knjigoveza, a ni zdržal nikjer zaradi slabih oči in surovosti pomočnikov. Leta 1865 je vstopil v gimnazijo. Po dovršeni gimnaziji se je pripravil za univerzo, toda pozimi l. 1873 je nevarno obolel in ko se je pri očetovem pogrebu še prehladil, je moral v prerani grob. — Pesmi je začel priobčevati še kot četrtošolec v »Učiteljskem tovarišu«. »Zgodnji Danice« in »Besednik«. V njegovih pesmih prihaja do posebnega izraza ljubezen do prirode, do svojeve in do matere. Posebno je gojil basen, o kateri je pisal tudi teoretična razmotrivanja. V tereinah in oktavah je napisal tudi večjo pripovedno pesem iz grških osvobodilnih vojn: Boj pri Lemnu. Njegove pesmi so prav prijetne, čeprav se jim pozna še tuj vpliv. Zbrane pesmi, brez nabožnih, je izdal po pesnikovi smrti njegov brat Josip.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, petek, 3. septembra: Doroteja.
Sobota, 4. septembra: Rozalija.

Kino Kodeljevo. Danes ob 8 dva sporeda: Kreutzerjeva sonata (Ludwig van Beethoven); Lil Dagover in Peter Petersen. — Nasmeh sre: Jenny Jugo, Paul Hörbinger.

Nočno službo imajo lekarne: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Gartner, Moste, Zaloška cesta.

TEL. 27-30 **SLOGA**

Danes poslušaj! Veliki pustolovski film
Razbita banka v Monte Carlu
V glavni vlogi Ronald Colman in Joan Bennett
Pri vseh predstavah nastopa čudežni fenomen Madame Elisabeth.

TEL. 21-24 **MATICA**

Danes zadnjikrat!
Iz dobe francoske revolucije
V senci giljotine

Ronald Colman Elisabeth Allan
Radi izredne dolžine filma predstave ob 16.
18-45 in 21-15 uri

TEL. 22-21 **UNION**

Premiera!
Film iz življenja petrolejskih podjetnikov
Nemogoča žena

V gl. vlogah Gustav Fröhlich, Dorothea Wieck
Predstave danes v Unionu in Slogi ob 16.
19-15 in 21-15 uri

Še danes in jutri se vrši vpisovanje v šolo Glasbene Matice. Vsi stari in novi gojenci morajo priti v soboto, dne 4. t. m. popoldne v Hubadovo pevsko dvorano, kjer se bodo do delili k posameznim učiteljem in takoj nato se bo do delili v učnih sobah vsaj provizorični urnik. Gojenci za klavir pridejo točno ob 15. gojenci za violino ob 16 in za vse ostale glasbene predmete ob pol 17. Razdelitev urnika za splošno glasbeno teorijo in mladinsko petje pa bo nabito v veži poslopja. V interesu rednega začetka pouka, ki bo od 7. t. m. dalje je, da se gojenci točno vpišejo ob napovedanem času in pridejo takoj k razdelitvi.

Vpisovanje na drž. konservatoriju se vrši vsak dan do 7. t. m. od 9—12. Posebno opozarjamo na pouk orkestralnih instrumentov in vabimo vse one, ki so popolni začetniki, ali pa nekoliko že obvladajo posamezne instrumente, da se vpišejo. Vpisovanje se vrši od 9—12 v Gosposki ulici št. 8. Plesna šola Mete Vidmarjeve (umetniški ples in plesna gimnastika) Gajeva ulica 9. Vpis dnevnico od 10—12.

Legija koroskih borev vabi svoje članstvo, da se udeležijo odkritja spomenika blagopokojnemu kralju mučeniku Aleksandru I. na Rakeku v nedeljo, dne 5. t. m. ob 15 popoldne. — Legija se zbira po prihodu osebnega vlaka na Rakeku pred odtodno pošto. Vabljeni so vsi člani Legije koroskih borev, zlasti pa člani krajevne organizacije v Ljubljani in poverjeništev v Logatecu, na Rakeku in Cerknici.

Vojne prostovoljce pozivamo, da se udeležijo vsi z društveno zastavo dne 5. septembra t. l. odkritja spomenika blagopokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju na Rakeku. Zbirališče pred glavnim kolodvorom ob 13.20, odhod vlaka ob 13.40. Okrajna organizacija vojnih prostovoljcev v Ljubljani.

Ljubljansko gledališče

OPERA

Začetek ob 20. uri

4. septembra, sobota: »Pod to goro zeleno...« Opera. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.
5. septembra, nedelja: »Ero z onega sveta. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.
6. septembra, ponedeljek: Zaprti.
7. septembra, torek: »Cavaleria rusticana«. Izven. Predstava pred Glasbeno Matico. Znižane cene od 20 din navzdol.

Prosvetni tabor v Mostah

V soboto, 4. septembra: Ob pol 7 zvečer koncert »Mengoške godbe« poleg cerkve sv. Družine. Ob 20 »Miklova Zala« na Oražnem travniku. V nedeljo, 5. sept.: Ob 8 sprejem gostov v ljudskem domu, nato sprevid po Zaloški cesti, Društveni ulici, Ciglarjevi ulici in Pokopališki cesti. Ob 9 sv. masa na igerskem prostoru z govorom pred. g. Janka Cegnarja. Po av. masi zborovanje. Govorila bosta g. France Krenžar in g. dr. Basaj. Popoldne: Ob 14 litanije v cerkvi sv. Družine, ob 15 telovadni nastop. Možani, izobesite zastave, zlasti tain, kjer se bo pomikal sprevid. Ljubljanci, okoliščani, pridite, da skupaj proslavimo trideseto obletnico slovenske in katoliške prosvete.

Vstopnice se dobe do sobote popoldne pri g. Poru v Zeleni jami, v konzumu in trafikah g. Resnika in ge. Vojska, od 14 dalje pa na igerskem prostoru.

Reditelji pridemo skupaj v soboto ob 5 popoldne poleg odra.

Nekdaj in danes

- v ogledalu novinarske razstave

Ljubljana, 2. septembra.

Sleheri obiskovalec, ki je doslej prehodil paviljone novinarske razstave na velesejmu ter si jih znotraj ogledal vsaj površno, je priznal, da tako bogate, tako pester in zanimive, kulturno tako pomembne razstave Slovenci doslej nismo še imeli. Ljubljanski velesejem si sicer upravičeno in s ponosom lasti zaslug, da je v letih po vojni v svojih paviljonih skupno s splošnimi vzorčnimi velesejmi pomagal izvesti posamezne lepe in okusne razstave iz vseh vej slovenskega udejstvovanja, toda pridelitji sami vidijo, da toliko zanimanja doslej še ni bila deležna nobena posebna razstava, kakor letošnja razstava slovenskega novinarstva.

Zrcalo naše kulture

Brez dvoma spada knjiga in časopis med najplemenitejše kulturne dobrine, ki je sleherni narod nosil nanje tem bolj, čim bolj so stare in pomembne. Mali slovenski narod se je pozno prebudil ter začel sam iz sebe ustvarjati svoje kulturne vrednote, ki bi jih mogel postaviti poleg starejših kultur drugih narodov. Vendar pa nam ravno letošnja razstava slovenskega novinarstva pokaže, da smo Slovenci vsaj v knjigi in časopisu razmeroma zgodaj stekli v vrsto drugih narodov. Začetki naših časopisnih podvigov in podjetij so bili sicer plahi, skromni; časih je celo kazalo, da iz vsega nič ne bo; za kratko dobo so se taka podjetja celo prekinila, nastal je zastoj, omahovanje, — toda začetek je bil, volja je le bila; smisel je raste, se boril s težavami malega naroda; polagoma pa so bili premagani vsi predsodki, težave, ovire; mali slovenski narod je globoko zadihel ter si polagoma ustvaril tako bogastvo prav na polju svojih časopisov in knjig, da danes v tem brez dvoma stoji v prvi vrsti med narodi. Če je imela novinarska razstava med drugimi nameni tudi ta plemeniti namen, pokazati slovenskim ljudem bogastvo in silo svojega jezika v časopisu in knjigi v preteklosti in sedanjosti, je svojo kulturno nalogo izpolnila do kraja. Zmerom bomo lahko ponosni na svoja dela, na svoje časopise, ustvarjalce pred stoletji, zmerom bomo lahko pokazali ta dela svojim bodočim rodovom, zmerom bomo lahko učili svoje otroke, da so njih očete v najtežavnejših razmerah pod tujcem pripravljali narodu pod k kulturi in svobodi. Odveč je vsako drugo podčrtavje; kdor po ogledu novinarske razstave še dvomi, da smo Slovenci samostojen narod z vsemi kulturnimi vrednotami, ta ni zršel med nami in naj nikdar več ne reče, da je slovenske matere sin.

Okrog Valentina Vodnika

Ob prvem površnem sprehodu skozi paviljon J. na desni strani pri vhodu velesejma, dobiva obiskovalec vtis, da stoji pred njim Valentin Vodnik. Že ob vhodu v ta prvi novinarski paviljon vzbujata pozornost med obiskovalci dva grenadirja iz tiste dobe, oblečena v živo uniformo, z visoko kapo na glavi, oba postavna fanta. Nič ne bi presodili, da sta to domačina, če ne bi med seboj včasih izmenjela kako slovensko besedo. Tako že oba ta dva vojščaka iz dobe francoske okupacije dovolj živo postavita pred oči obiskovalcev dobo pred 140 leti. Razen tega je na vsaki stranski steni v prvi dvorani obešena po ena velika Setrnenova slika, ki enako po svojih obzih živno predstavlja dobo Valentina Vodnika in njegovih prvih »Lublanskih Noviz«. Slika na desni je osnutek freske »Novo leto 1797«. Ter so na njej upodobili znameniti Zoizov krog z Valentinom Vodnikom ter Jurijem Japljem, ko ta krog preseneti s kratnim odtiskom prve številke »Noviz« šolski nadzornik Kumerdej in tiskar Friderik Egger. Ta slika pomenja rojstvo prvega slovenskega časopisa ter je pomembna dovolj, da naj bi ob njej obstal vsak obiskovalec velesejma. Premišljeval naj bi, kakšnega pomena je tedaj bil ta dogodek za slovensko zgodovino in kulturo našega ljudstva.

Nasproti tej sliki visi enako zanimiva Sterne-nova slika osnutka za fresko iz leta 1575, ko tiskar Mandelc in Jurij Dalmatin izročata Janžu Kiešu prvo v Ljubljani tiskano knjigo »Jezus Sirah«. Obenem je na sliki upodobil prizor, ko šolnik Bohorič z mladim Jurjem Kislom, ki poklanja svojemu očetu življenjepisa padlega junaka Herberta Turjškega. Tudi ta slika je vredna, da človek ob njej obstoji ter razmisli o davni naši zgodovini in o življenju tedanjih ljudi. Ob pomanjkanju druge tradicije bi morali Slovenci vsaj ob svojih velikih možeh krepiti in dvigati svojo narodno in kulturno zavest. In te slike nam predočujejo same znane, za našo zgodovino in kulturo močno pomembne osebnosti.

Ljubljana pred 140 leti

Na levi strani, tik vhoda v ta paviljon, so obešene tri večje slike, ki nam predočujejo Ljubljano za dobo Valentina Vodnika iz leta 1798. Kako majhna je tedaj bila Ljubljana; kakor drobna piščeta se tiče skromne hišice okrog gradu ob Ljubljanici. Razmah slovenske prestolnice v zadnjih 140 letih je poučen dovolj, da moremo ob njem razmišljati vse današnje težave, ki se z njo Ljubljana bori že dolga leta: zgradba nove bolnišnice, poglobitev kolodvora in vse proge skozi Ljubljano, vseučiliška knjižnica, nova glavna pošta, dostojnejši narodni muzej, poseben mestni muzej. Naši predniki so nam prav na polju slovenskega časopisa pokazali toliko vztrajnost in dalekovidnost, da tudi sodobni poborniki in enovatilci bodoče Ljubljane z enako voljo lahko vztrajajo pri svojih upravičenih zahtevah do uresničitve.

Prve »Lublanske Novize«

V vitrinah ob steni pod slikami so položeni posamezni letniki in številke najstarejših slovenskih časopisov. Tako vidimo tam »Zgodnjo Danico« in »Slovenijo« ter zanimiv plakat za »Besedo na čast stoletnemu rojstnemu dnevu Valentina Vodnika 5. svečana 1858 v gledališču slavnih deželnih stanov.« Posebno častno mesto na steni je dobila povečana prva stran prve številke Vodnikovih »Lublanskih Noviz«, ki so izšle prvič v sredo, 4. dan Prosenca 1797 z tole uveljavljeno krito:

Je Kafia savela,
Se terga kej nit?
Moj fofed kaj dela?
Sim barat kaj fit.

Al vumnosti imajo
Po fvejt kej vezh?
Al druga kej enajo,
Ko hruhnka kam pezh?

Sodobniki najbrž težko razumejo navdušenje, ki je slovenske rodoljube obšlo, ko je naš prvi časopis zagledal beli dan. Tem bolj, ker danes svoj časopis lahko izdaja, kdor ga hoče. Treba je samo prijaviti, oblastem, da bo list začel izhajati, kdo bo njegov urednik, katera tiskarna ga bo tiskala, o čem bo list pisal, pa so vse ovire premagane v enem samem dnevu. Vodnik in njegovi pa so se

leta dolgo prizadevali, da so končno mogli s prvimi »Novizami« na dan. Ne čudimo se, da tedanje »Novize« niso mogle izhajati več kakor borih nekaj let. Kdo pa od prijaznih bralcev ve, s kolikimi težavami se ima boriti sodobni izdajatelj časopisov na Slovenskem? Tudi v tem se kaže vsa bridkost malega naroda, ki ne zmaga tolikih bremen, kolikor mu jih nalagajo sodobni podjetni založniki in izdajatelji časopisov in knjig. Če potem kljub vsemu med Slovenci more izhajati in obstajati toliko časopisov, kolikor jih je obenem z najstarejšimi našimi časopisi razstavljenih v tem novinarskem paviljonu, potem je to samo znamenje velike naše kulturne samobitnosti, ki bi ji nekateri med nami hoteli odrekati nadaljnje samostojno življenje ter jo utopili v neko novo bodočo »jugoslovanščino«.

Naša enakopravnost pred 90 leti

Posebne pozornosti vestnih obiskovalcev novinarske razstave je deležen letak, izdan kot »Oznani-lo« k. r. ilirskega deželnega poglavarstva leta 1848, ki ljudstvu daje navodila. »Kako je s takimi podložniki in v večni vžitek danimi zemljišči ravnati, ki se zavoljo odkupljenja tlake in desetine na prodaj postavijo.« To oznanilo je ena izmed pomembnih zgodovinskih listin, ki prvič kažejo, kdaj šele je slovenski kmet tudi gospodarsko svobodno zadikal, drugič pa nam za primerjavo z današnjo dobo zelo zgornjo priča o naši jezikovni enakopravnosti v tedanji dobi. To oznanilo je tiskano v dvojnem jeziku: na prvem mestu je nemško besedilo, zraven pa slovensko. Oznanilo je objavila postavna oblast, ki je z njim hotela poučiti prebivalstvo o važni stvari glede tlake in desetine. Človeku se sama ob sebi poraja čudna primerjava, ko smo sodobniki žive priče, kako malo se včasih brigajo nekatere postavne oblasti v Sloveniji, da bi govorile ljudem v jeziku, ki ga naš kmet razume. Šaj dobivamo n. pr. od davkarje včasih besedila v srbsčini, celo v cirilici, ki jo naš kmet prav gotovo ne razume. In obvestila, ki jih daje med ljudi davkarja, so presneto važne stvari, pa jih naš kmet ne dobi vselej tiskanih v slovenskem jeziku.

Kaj bi rekli naši predniki, ki so živeli pred 90 leti na slovenskih tleh, pa jim je tuja oblast objavljala oznanila v slovenskem jeziku?

Pavla Bergotova

koloraturna, operna in koncertna pevka bo koncertirala v frančiškanih dvorani dne 10. septembra 1937 ob 8 zvečer. Pavla Bergotova je po vsej Italiji priznana operna in koncertna pevka, ki je bila pri pevskem tekmovanju 1936 odlikovana s prvo nagrado. Na sprednjem so arje iz oper skladateljev: Bisat, Puccini, Donizotti, Rossini, Schubert, Verdi, Gounod in Gatalani. Pri klavirju bo Darko Zupanič. Predprodaja vstopnic v pisarni »Pax et bonum« v frančiškanski pasazi od 8—12 dopoldne in od 3—7 zvečer. Telefon 38-28.

Policija išče lastnike

Ljubljana, 3. septembra.

Na policiji so časih tudi jezni na novinarje, ki prihajajo željni dogodkov sleherni dan poizvedovat in oprezovat ter stikati po pisarnah. Sicer prijazni uradniki ob takih redkih trenotkih svoje evice jeze zagodrnjajo nad lakavostjo novinarjev, ki časih za kakšen dogodek v Ljubljani prej zvedo, kakor pa policija sama. Pri tem se tudi dogodi, da oznanijo ljudem, da je bila pri tem in onem najdena taka ali drugačna obleka, ki jo bodo lastniki dobili na policiji. Uradnik pa ima potem sitnosti z ljudmi, ki bi radi, da bi policija delala čudeže ter ljudem vračala ukradene stvari prej, predno so sploh bile ukradene ali pri tatovih in vlomileh najdene.

Toda istočasno policija zamaž čaka, da bi se v njenih pisarnah zglašili ljudje, ki bi v resnici lahko tam dobili svoje stvari, ki so jim bile ukradene. Tako imajo na kriminalnem oddelku že delj časa shranjen lep, čisto nov svilen dežnik z izrezljavo kljuko, dalje par čisto novih rjavih tovarniških polčevljev, nove ženske rokavice iz emilirane avinjine, zlato zapesno uro s črnim trakom, lepo zeleno dozo za puder ter končno okusno in lično novo krtačo za umivanje rok. Policija vabi ljudi, ki bi pogrešali katero teh stvari, da se zglašijo na policiji, kjer si te predmete lahko ogledajo.

»Daleko je biser morav« — Split... Ob najugodnejšem času, ko vročina ponehava in grozjice dozoreva — najprijetnejši romarski avtoizlet po sončni Dalmaciji 20. do 25. septembra: Ljubljana-Karlovce — Plitvice — Bihač — Knin — Sinj — Split — Trogir — Šibenik — Skradin — Obrovac — preko Velebita — Otočac — Senj — Crikvenica — Sušak — Kobovje — Ljubljana. Z ladjo na prekrasni otok Hvar! Vesela trgatve grozdja itd. Ne zamudite prilike! Brezplačna navodila pošilja zastonj: »Družina božjega svetca, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

Naši atleti so odšli v Romunijo

Včeraj zvečer ob 23 je odpotovalo v Bukarešto na osme balkanske igre naše zastopstvo. Iz Zagreba so odpotovali Ljubljanci, Zagrebčani in Splitčani. V Belgradu pa se jim danes pridružijo še belgrajski atleti, nakar bodo skupno odpotovali v Bukarešto. S slovenskimi atleti je odpotoval kot zvezni odbornik g. Slavko Banko iz Ljubljane. Obetana finančna pomoč je prišla v zadnjem hipu: zveza je namreč šele v soboto dobila obljubljenih 30.000 din.

Naše zastopstvo ni kompletno. Nekateri atleti namreč niso mogli dobiti dopusta, ali so pa zadržani iz kakih drugih razlogov. Tako je ostal doma Skušek, ki bi nastopil na 400 m preko zaprek in v stafeti, dalje za enkrat ni mogel oditi tudi Ivo Krevs, naš zastopnik na 5 in 10 km. Manjkajo še inž. Kaljaj (skok v daljavo), dr. Buratović (skok v daljavo), Braun (stafeta), Hanžeković (tek preko zaprek), Tavčar, ki bi moral teči maratonski tek, ker je italijanski državljani. Doma je ostal tudi Srakar (5 in 10 km). Te atlete so zamenjali naslednji: 400 m preko zaprek in v stafeti bo tekel Banšček, za skok v daljavo gresta Mikič in Stefanović, za maratonski tek Jančar, Belas in Zemljak, ki pa gresta na svoje stroške.

Od Slovencev so včeraj odpotovali tile: Jože Bručan, Kolnik Jože, Pleteršek Feri, Gabršček, Goršek, inž. Marek, ter najmlajši član našega zastopstva ilirijan Vido Bratovž, ki nas bo zastopal v skoku v višino. Inž. Stepišnik potuje šele v nedeljo.

Od tu in tam

10. septembra se bodo začeli v Dubrovniku razgovori med našo državo in Nemčijo za novo trgovinsko pogodbo. Največ bo govora o načinu plačevanja v zvezi s sporazumom, ki je bil marca letos sklenjen v Berlinu. Po tem marčnem sporazumu so imeli Nemci to veliko prednost, da so kupovali pri nas le take predmete, ki so jim bili neobhodno potrebni (žito in moko), opustili pa so kupovanje drugih predmetov, ki jih niso tako nujno potrebovali (živina in rude). Naši izvozniki so se zaradi tega hudovali in sedaj zahtevajo, da se ta napaka odpravi. Temu primerno je upadel tudi izvoz. V tem času so Nemci nakupili pri nas le za 12 milijonov mark blaga namesto za 40. Jugoslovanske delegacije vodi Milivoj Pilja, pomočnik trgovinskega ministra.

8000 vagonov cementa bodo splitske tovarne cementa prodale v Perzijo. Pogodba za tako velikan-sko naročilo je bila podpisana že spomladaj, vendar pa tovarna naročila ni mogla izvršiti, ker so delavci stlopli v stavko, ki je trajala skoro dva meseca. Kljub temu, da so tovarne sklenile kupitje po precej nizkih cenah, bo dobiček izdaten. Stevilka pove toliko več, če upoštevamo, da se v vsej naši državi porabi letno komaj nekaj nad 8000 vagonov cementa.

Trebuš je razparal šestletnemu dekletu osemletni deček Husnija Kenjar iz Sauskega mosta. Med otroci, ki so se igrali na ta način, da so preskakovali železniške tračnice, sta bila tudi Husnija in šestletna Mara Kličko. Sredi igre so se pa malo zlasali. Husnija ni pustil, da bi tudi Mara skakala preko tračnice. Deklece se je ježno zakadilo v fantiča in ga začelo grizti, nakar je Husnija ves ogorčen potegnil iz žepa nožiček in z njim dekletu enostavno prepral trebuš. Čim se je dekletce okrvavljeno zgrudilo na zemljo, so vsi otroci pobegnili. Mara so prepeljali v bolnišnico, vendar ni upanja, da bi jo rešili. Vročekrvnemu »junaku« pa je doma oče temeljito izprašil hlačke.

V hudi borbi z mestno občino zaradi trošarin se nahajajo subotški mesarji. Mesarji so zahtevali, da občina zniža trošarino na meso od enega dinarja pri kilogramu na polovico. Ker župan tega ni storil, so mesarji zagrozili, da bodo vsi zaprli svoje delavnice. Zdaj so že odpovedali vsemu svojemu osebuju, prvega decembra bodo pa nehali tudi sami klati živino. Če bo obveljalo tako, kakor mesarji napovedujejo, potem bodo morali prebivalci Subotice hočeš nočeš postati vegetarijanci.

Izredno dobre trgatve grozdja se nadejajo v šibenjski okolici. Zadnje doževje ni nič škodovalo. Sedaj so ugotovili, da ima grozdje do 19% sladkorja, v zadnjih dneh pa se bo ta odstotek še povišal. Kakor pravijo, bo trgatve dala ne samo okrog 50% večji pridelek, temveč bo grozdje tudi po kakovosti boljše kakor lani.

Za zaščito v smislu zakona za zaščito kmetovalcev je prosila banka »Gajret« v Sarajevu. — Banko je ustanovilo muslimansko kulturno društvo istega imena, da bi svojim članom omogočilo cenene kredit in varne naložbe denarja. Zakaj je banka prišla v stisko, pa še ni znano.

Za ukinjenje klirinskega plačilnega sistema se zavzemajo naše trgovske zbornice. Ob priliki, ko teko med našo državo in Francijo razgovori za novo trgovinsko pogodbo, je novosaška trgovska in obrtniška zbornica predložila vladi spomenico, naj se najprej ukine kliring v trgovini s Francijo, zatem pa zagotovi izvoz večjih količin fine banatske moke, hmelja, sladkovodnih rib in jaje. Enako naj naša država v novi trgovinski pogodbi z Albanijo skuša doseči povečanje kontingentov.

Samo na dve in pol leta je subotško sodišče obsodilo bivšega blaginjaka električne centrale g. Bogdana Kraguljeviča, ki je poveril več kakor četrtilijonov dinarjev. V kazni se mu šteje tudi preiskovalni zapor. Sodišče utemeljuje mlo sodbu s tem, da je bil mož dosti še nekaznovan in je svojo krivdo pred sodiščem tudi priznal. Kljub temu pa obtožene ni bil zadovoljen s tako odmerjeno kaznijo. Priložil se je, enako pa tudi državni tožilec, ki zahteva ostrejšo kazen.

Stroj, ki orje, seje, mlati in opravlja vsa poljska dela, je baje izumil revali kovaški pomočnik iz Briljske pri Osijeku, ki se piše Jurij Petrovič. Stroj je narejen tako prikladno, da ga lahko vleče par tudi bolj slabih konj. Izumitelj je rovež in ne more dati svojega izuma patentirati. Zato bi ga rad prodal.

Oprošten, čeprav je državni tožilec zahteval zanj smrtno kazen, je bil pred bjelevarskim sodiščem kmet Josip Horvat iz Repasa pri Bjelevaru. Nekega dne je neki neznanec v gozdu ustrelil lov-skega čuvaja Stjepana Virovca. Ravneni čuvaj je ostal še pri življenju in sam povedal, da sta ga ubila brata Horvata. Orožniki so osumnjenca kaj-pak prijeli, vendar pa jima krivde le niso mogli dokazati. Prvemu Horvatu se je posrečilo dokazati, da je bil v kritičnem času doma, nakar se je sum zgostil nad glavo Josipa. Toda tudi on je pred sodiščem dokazoval, da je bil ta ob času zločina daleč stran. Ker sodišče ni zbralo dovolj dokaznega materiala, čeprav je državni tožilec zahteval smrtno kazen, je Horvata oprostil.

Smolo so imeli svedrovec, ki so vlomili v eno izmed zagrebških post. Ze zvečer so se vlomilci skrili v veži, ko pa je v hiši nastal mir, so začeli s posebnimi napravami trgati stene železne blagin-e. Pretrgali so vse stene, do denarja pa le niso prišli. Obupani so nazadnje odnehali, ne da bi slutili, da je bilo v edinem predalu, do katerega se jim je več ni zdelo vlomiti, za 30 tisoč dinarjev znamk. Iz poštnih prostorov so vlomilci odnesli le en sankokres.

Tudi med lastniki hiš in hiše so v Zagrebu in predmestju ugotovili »divjak«. To so takhi bišni posestniki, ki so si postavili hišice, ne da bi imeli ali pa celo prosili za gradbeno dovoljenje. Zagrebški časopisi pravijo, da je takih hišic okrog Zagreba več kot 1200. Zanimivo pa je, da se niti mestni gradbeni urad niti banska uprava ne razburjata zaradi tega in pustita, da se hišice, ki so mnogokrat bolj podobne luknjam in barakam, množijo ter kazijo lice mestu in vsej okolici.

Romunska križarka »Dimitrescu« bo priplula v nedeljo v naše vode. Na križarki se vozijo gojenci romunskih pomorskih akademij. Do srede bodo ostali v Splitu, nakar bo njihova ladja zapuščila Split istočasno z angleško križarko »Hood«. Istočasno, ko se je ta ladja vsidrala v splitskem pristanu, so v Kotor pripluli na obisk kar trije angleški rušilci. Pred vhodom v zaliv jih je pričakoval mornariški oficir in vodil ladje skozi ozek preliv proti Kotorju. Splošna se so angleški rušilci ustavili tudi v Tivatu, ki je naše vojno pristanišče. Tudi ti bodo zapustili Boko Kotsko 8. t. m.

Nekaj o reklami za mleko

»Kmet je drevo, vsi ostali stanovi pa so gošenice, ki se goste na njegovih listih.« Tako se je trdilo nekoč. Danes pa je skoro premalo »gošenice«, tako se zdi, ker kmetovalec svojih pridelkov ne vnovčuje posebno lahko, pa tudi ne ugodno. Čim mu je nebo kako leto bolj milostno in pridelava več, pa mu pridelek zaostaja, mestni trg postane prenasiten.

Prvi, ki so se poslužili modernih snubilnih metod pri prodaji poljskih pridelkov, so bili Američani. Pregledujoč strokovne časopise sem našel najstarejše poročilo iz leta 1903, ki opisuje nekoga farmerja in navaja vzorce inseratov, ki se jih je posluževal za večjo in lažjo prodajo. Mnogo pozneje zasledim reklamo za poljske pridelke in mleko v Angliji, Nemčiji in Švici. Temu se ni prav nič čuditi, ker je snubitev za agrarne proizvode zvezana z obilnimi težkočami. Kmetijski produkti namreč ne prenesejo večjih reklamnih izdatkov. In čim bolj je postala prodaja težavna, čim nujnejša je torej postala reklama, ki naj bi pospeševala prodajo, tem pčilejši je postal zaslužek in tem manj je dopuščal dobiček propagandnih izdatkov. Poleg tega sestoji celotna kmetijska produkcija iz sto in sto različnih predmetov, ki jih je prav težko zajeti v enotno akcijo. Morda bi nikdar ne prišlo do večje reklame za kmetijske izdelke, če bi ne bila njihova konkurenca, tvornice za izdelavo margarine, dosegla s časopisno reklamo tako velikih uspehov in s tem resno ogrožala prodajo in trdnost cene zemeljskih proizvodov. Tudi pri nas so izdelke Ceres pred vojno zelo radi kupovali, k čemur mu je pripomogla zelo obsežna propaganda.

Kljub vsem pomislekom in kljub vsem težkočam so kmalu po letu 1903 Američani pričeli z bogato dotirano reklamo za agrarne proizvode. Omenim naj samo angleško kolektivno reklamo za krompir, ali velikopotezno propagando Švicarske sirove unije v Ameriki, ki je veljala 300.000 dolarjev in ki je bila izredno spretno zasnovana, pa seve kronana z velikim uspehom. Tudi Nemčija je proizvedla v manjšem obsegu kolektivno reklamo za mleko. V ameriških časopisih že dolgo niso oglašili mlekarne nobena novost in posebnost.

Na jesen leta 1934 se je opogumil Newyork in pričel s sila krepko in dobro premišljeno reklamo za mleko. Mesec oktober so proglasili kot

„mlečni mesec“

Za propagando je bilo pripravljenih nič manj kot 500.000 dolarjev, ki so jih zložili producentje mleka in trgovine z mlekom. Reklamo je vodilo neko znano reklamno podjetje v Newyorku, in sicer pod geslom: »Pij več mleka, dobro je zate!« Ta vodilni stavek ste mogli najti v časopisju, mesečnih revijah, družinskih listih, športnih listih; govoril je o njem radio, razširjali so ga plakati, javne in splošno koristne organizacije, šole itd. Veliko važnost tega reklamnega naskoka so utemeljevali s tem, da mlekarne, katerih promet je silno nazadoval, spadajo med največja podjetja Newyorka, ker predstavljajo vrednost od enega milijona dolarjev; zaradi tega da je dolžnost javnosti, da jim pomaga iz zadrege, zlasti še, ker so za mesto življenjske važnosti. Poleg tega je bil krepak argument reklame tudi ta, ki je podčrtaval dejstvo, da vsako nazadovanje porabe mleka pomeni poslabšanje narodnega zdravja.

United Dairies Ltd je

največje mlekarsko podjetje v Angliji

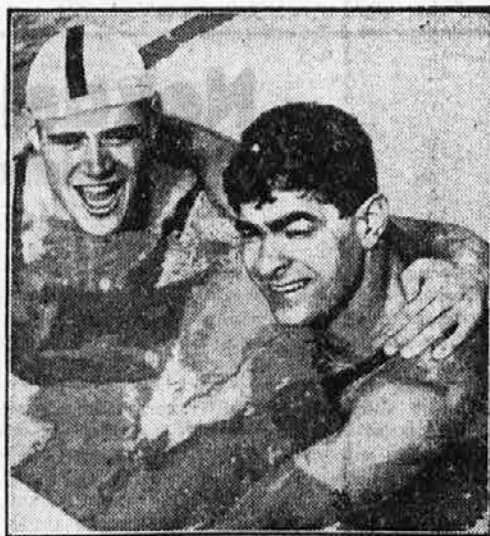
Kaj se to pravi, moremo spoznati vsaj približno, če vzamemo v roke njegov domači časopis, ki

obsega po skoro sto strani. U. D. L. je velikanska organizacija, ki mora neprestano, prav kakor kollesje v uri, točno delovati, če hoče, da bo prišlo vsako jutro pravočasno na vsako londonsko mizo sveže mleko. Naslednji dve številki naj zmogli- vost tega podjetja pravilno osvetle: en sam od neštevilnih napolnjevalnih strojev more v vsaki minuti natočiti nič manj kot 80 steklenic pasteri- ziranega mleka. Vsak teden se napolni skoro 12 milijonov steklenic mleka s pomočjo tekočega traka, ne da bi se ga pri tem dotaknila kaka roka.

Poleg domačega časopisa, ki je namenjen za notranjo porabo, izdaja U. D. L. še domači maga- cin, ki se razdeljuje med kupce. Magacin pa, kakor tudi hišni časopis, razpravlja o redilnosti in ko- ristnosti mleka, o praktičnih redilnih ugotovitvah z mlekom, o pobudah za porabo mleka in smetane; ne manjka pa v njem niti drugih poročil, nasvetov za dom in vrt, niti drugega, kar bi moglo privesati gospodinjjo na list. Poleg teh lastnih publikacij se poslužuje trvdka U. D. L. za reklamo tudi velikega števila časopisov, ki v njih v obliki inseratov, v izbrani besedi in negovani obliki pripoveduje o svoji imponujoči moči. Nek tak oglaš pripoveduje nazorno v jedrnatih besedah o nočni vožnji enega izmed več vlakov z mlekom, ki prepelejo v posebnih, s steklom izoliranih tankih — velikanskih termo-steklenicah — vsak večer tisoče in tisoče hektolitrov mleka v London. Zopet drugi inserat poroča o skrbno in točno izvršenih kontrolah, ki se pri trvdki redno vrše. Tretji oglaš pa pripoveduje o ugotovitvi, da oni dečki, ki so konzumirali dnevno posebno porcijo mleka, hitreje rastejo v primeri z drugimi in da so mnogo odpornejši napram različnim boleznim.

V zadnjem času pa objavlja trvdka U. D. L. oglase, ki se od običajnega časopisnega inserata bistveno ločijo in jim trgovci, ki so vajeni na kratke in skope objave, ne bi pripisovali uspešne prognoze. So to kratki članki o mleku: piše jih sam direktor podjetja U. D. L. in jih prinaša pod naslovom »Talks«. Na zunaj učinkujejo povsem mirno, so spretno tipografsko zasnovani z naslo- vno in podnaslovi, ki jih prekinjajo živahne, naturalistične slike. Moč teh oglasov je v tekstu, ki ni manj dobro pisan kot kak fascinujoč časopisni članek. Radi jih čitajo. Njihove ugotovitve in dej- stva v prehranitvenih vprašanjih jih napravijo za pravo mojstrstvo snubitvene umetnosti na tem polju. Opazi se takoj, da je direktor podjetja mož na svojem mestu, da tvarino obvlada. Pripoveduje nam večkrat o mleku, o katerem mislimo, da vse vemo, stvari, ki jih niti ne slutimo. Navduši nas za mleko tako silno, da nezvesto premišljujemo, če ne bi za zajtrk pili mleko, prav čistega mleka. Vprašan o uspešnosti takih oglasov je direktor podjetja U. D. L. odgovoril: »Samo zaradi posku- sbe sem napisal nekaj takih oglasov. Nisem si bil namreč gotov, če jih bo večina kupcev hotela sploh čitati. Sedaj že lahko ugotovim, da so ti članki vzbudili več zanimanja kot pa vse drugo, kar smo do sedaj podvzeli. Zal mi je, da se tako mnogo podjetij zadovolji pri oglaših za mleko enostavno z geslom: Pijte več mleka! Jaz na- sprotno sem trdno trdno prepričan, da je pri vsaki reklami za mleko potrebno v prvi vrsti dokazati, čemu naj se več mleka konzumira. Izdatnejše pitje mleka moremo vendar dobro utemeljiti z ugo- vitvami poznanih znanstvenikov in jih porabiti pri svoji reklami. V resnici pa se od teh ugotovitev čudovito malo predela v reklamni stil. Če bi pod- jetja, ki prodajajo mleko, trgovala z zdravili, bi žrtvovala tisoče in tisoče za poskuse, da bi na ta način prišla do neizpodbitnih mnenj, kakršna ima- mo v svoji stroki brezplačno na razpolago.«

Ob nekako istem času, v letu 1934, je mogel vsak, kdor čita švicarski dnevnik »Neue Zürcher

Z akademskega svetovnega prvenstva: V plavanju na 100 m prosto je zmagal Francoz Rakache (desno) pred Nemcem Eckenbergerjem.

Zeitung«, opaziti skoro v vsaki številki precej velik inserat, ki je priporočal pitje mleka, belitev z maslom in večje zauživanje sira. Švica, ki je pred vojno, pa tudi še med vojno izvažala veliko količino različnih sirov, je zgubila zaradi nesreč- nih autarkij skoro vse svoje trge. Preostajalo ji je tedaj silne množine mleka, ki so ga gospodar- stveniki hoteli s pomočjo reklame spraviti v denar. Poleg časopisne propagande, ki pa se ni izvedla do kraja, ker so usahnili viri, je izdala Centralna zveza švicarskih producentov mleka malo priročno knjižico z naslovom: »Mlečne pijače in mlečne jedi«. V nji dobi gospodinja vse potrebne nasvete, kako naj z mlekom postopa, da se ne skvari, pa tudi mnogo receptov, kako se pripravljajo mlečne juhe, mlečne pijače s sokovi raznih sadežev, skute, siri, mlečne kreme in različne jedi. Nekako enako veliko knjižico je v l. 1934 izdala tudi Švicarska sirsarska zveza v Bernu. Njen naslov je: »Švicarska navodilna knjižica za fine sirove jedi«. Njeno ges- lo je: »Jedite sir, kajti sir je zdrav, redilen, dober in poceni!« V nji je gotovo preko sto navodil za različne sirove jedi, kako se pripravljajo in ob kakih prilikah in priložnostih naj se denejo na mizo. Krasi jo veliko število barvanih slik, ki pojasnju- jejo in ponazorjujejo številne recepte. Celotna pro- paganda za mleko in sir je imela lep uspeh.

Kritika reklame

Časopisno reklamo so nekateri reklamni stro- kovnjaki neugodno kritizirali že takoj, čim je izšlo dvoje ali troje oglasov. Na ugovore onega reklamnega strokovnjaka pa, ki je reklamo za- mislil, so se prvi neugodni glasovi polegli in sode- ba preklicala. Pozneje pa se je reklami očitalo, da se je preveč lovila za zunanjimi efekti in da je bila premalo prepričevalna. Trdilo se je, da

Meteorji - pozdravi iz vsemirja

Meteorji, bodisi da so to kamni, bodisi kosi železa, padajo na zemljo z neverjetno hitrostjo. Znani so primeri, da meteorji pri padcu na zemljo niso prebili niti skorje ledu na zamrznjeni reki. Toda to so posamezni slučajji. Pri padcu na zemljo nastanejo slični pojavi, kakor če vržeš kamen v vodo. Razlika je le v tem, da se vodna gladina umiri in zravna, medtem ko se površina zemlje ne. Me- teor izbiže iz zemlje glino in kamenje, kar se vse nagradadi okoli mesta padca, pri čemer nastanejo oblike, ki so podobne ognjeniškim žrelom.

Najbolj znano in dognano je meteorjevo žrelo v Arizoni v Canon Diablu. Primer žrela je 1220 m, globina pa 175 m. Nasip okoli žrela obsega približno 4000 ton. Geolog Gilbert je leta 1892 raziskoval njegov postanek in je mislil, da je to ostanek sta- rega ugaslega ognjenika. Šele geolog Barringer je dognal, da je to meteorjevo žrelo. Amerikanci so poskušali priti do meteorja. Vrtali so 400 m glo- boko, da bi prišli do železa, o katerem menijo, da ga je nekaj milijonov ton. Ko pa so z ogromnimi napori in stroški prišli do nega, ga niso mogli dvigniti, ker je rov zalila voda.

Zanimivo je vprašanje starosti tega meteorja. Ker raste v neposredni bližini drevo, ki je staro 700 let, menijo, da je že precej star. Nekateri cenijo njegovo starost na 5000 let. Sami Indijanci pripo- vedujejo v svojih bajkah, da se je tu razodel njihov bog med bliskom in gromom.

Predlanskim so odkrili angleški znanstveniki v južnoarabski puščavi Rub al Khali celo skupino

imajo kličej preveč ameriški tip, da je bilo pre- več poševno ležečih besedi, pa premalo vsebine. Originalna oprema in grafične umetnije — se je zatrpjalo — še niso v stanu skeptičnega čitatelja prepričati in ga pripraviti do kupa. Oglaš, ki hoče imeti uspehe, se mora — pravi kritika — obračati prav v toliki meri na razum kot na oko, zaradi česar je spretna argumentacija potrebna. Izbira dokazil pa zopet ni povsem lahka zadeva, kajti kdor hoče navesti one apele, ki prodajajo — trdi neki reklamni strokovnjak — mu morajo biti jasne in znane osnove reklamnega psihologije. V nadalje- vanju svoje kritike pravi: »Prav nič ne pozna člo- veške duše oni, ki misli, da bo povečal povpraševanje po kakem blagu, če pove, kako silno veliko ga je. Ugotovitev, da ima Švica tolike množine mleka kot navaja neki oglaš, da bi zlito v strugo napravilo veletok, ki bi za gotov čas mogel na- domestiti vode slapa od Rena, bo prav težko pri- pravila kakega človeka, da bi pil več mleka. Re- klamo je potrebno usmeriti s stališča konzumenta in ne s stališča producenta, kar je že davno znana zadeva. Prav zato nima pravega pomena v reklami se sklicevati na patriotizem, kajti iz čistega domoljuba se redko kupi kako blago.«

In pri nas? Ob vходу nekaterih mlekar- n vido nabite plakate, ki nam kažejo tri pive mleka. Lepaki so brez teksta, če se prav spom- nim. Na stvari tudi nič ne spremeni, če imajo kako kratko pripombo. Prepričanje je prvo. Če nas kdo ne zna prepričati, da nam je koristno, če kupimo kako blago, ga ne bomo kupili. Zato brez časopisne pomoči ne bomo dosegli, da bi občinstvo pilo več mleka. Se le govorje neizpodbitni do- kazi za pitje mleka svojo zgovorno besedo, lahko mislimo na lepak, ki je vedno le dober reklamni pripomoček k že obstoječi propagandi, ne pa vo- dilna reklama.

Pred leti so Osrednje mlekarne v Ljubljani hotele napraviti nekaj reklame za večji konzum mleka »bio«. Trvdka me je pozvala k sebi in me vprašala za mnenje, kaj naj bi se okrenilo, da bi se konzum mleka zvečal. Ker podjetje samo ni zmoglo časopisne reklame, sem nasvetoval, naj si da napraviti majhen prospekt, ki sem mu določil tudi kratko njegovo vsebino. Pozneje sem pa videl, da se moj nasvet ni upošteval, temveč je izšel dvobarvni iztis na štirih straneh, ki se je razširjal kot priloga časopisom. Gotovo bi ne bil prospekt v oni obliki in načinu, kot sem ga predlagal, več veljal, kot pa imenovana priloga, če pri tem upo- števam pristojbno prilaganja, toda njegov uspeh bi bil povsem večji, boljši. Kajti priloga k časopisom, če ne gre za kolektor ali kaj sličnega, ima toliko vrednost, kot časopis sam, torej enodnevni učinek. Prospekt pa, ki bi ga bile mlekarne raz- deljevale med kupce, bi deloval vsak dan po malo kot injekcije zdravnika, dokler bi ne bilo nastopilo zdravje, dokler bi se kupca ne navezalo bolj moč- no nase, dokler bi ne uvidel, da je v njegovo korist, da pije več mleka.

Kdo naj bi dal potrební denar na razpolago za reklamo, ki bi imela za cilj večjo porabo mleka? Gotovo oni, ki bi imel dobiček od tega. Tu bi bila v prvi vrsti država, banovina, pa tudi vsa pod- jetja, ki prodajajo mleko in mlečne izdelke.

takih žrel. Pri tem je zanimivo, da so prišli do tega odkritja na podlagi bajk tamkajšnjih beduinov. Znano je tudi tako žrelo v Rusiji in sicer iz leta 1908. Padec so začutili 800 km daleč. Vsi gozdovi so bili uničeni v daljavo 120 km, takšen je bil zračen pritisk. Drevesa so ležala v smereh polmerov. Pri tej katastrofi je poginilo 2000 se- vernih jelenov. Šele leta 1927 so raziskali ta žrela. Našli so jih do 200 s premerom 10 do 50 m. Sodijo, da je moral padati tu neke vrste meteorski dež.

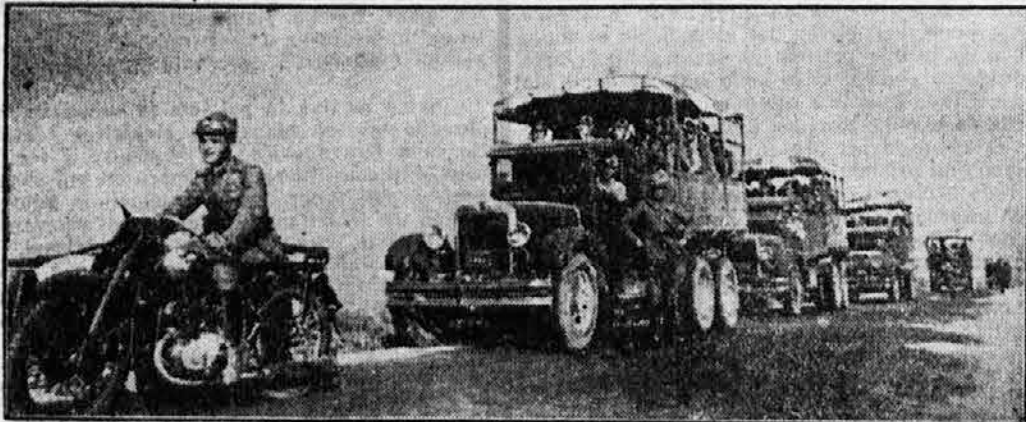
Učenjaki pravijo, da ima podobna žrela tudi mesec. Nekateri mislijo, da so to meteorska žrela. Večina znanstvenikov pa meni, da so to vulkanska. Bog ve, kdo ima prav. Verjemimo raje večini.

Programi Radio Ljubljana

Petek, 3. septembra: 12 Iz naših logov in gajev (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Cas, spored, obvestila — 13.15 Čajkovski: Casse noisette, suita (pl.) — 14 Vreme, borza — 15 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 15.30 Nac. ura — 15.50 Predavanje o kul- turnih delavcih kamniškega okraja (g. Jože Vomborger) — 20 Arrieta: Marina, trio (plošče) — 20.10 Vzgoja otrokovega značaja (gđ. Marija Kovac) — 20.30 Kone. oddelka godbe »Sloga«, vmes samospeli g. Mirka Dol- ničarja — 21 Cas, vreme, poročila, spored — 22.30 An- gleško plošče.

Drugi programi

Petek, 3. septembra: Belgrad-Zagreb: 20 Tambu- rice — 21 Klavir — 21.30 Slagerji — Dunaj: 20 Igra — 22.20 Kvartet — Budimpešta: 19.10 Plesna glasba — 20.30 Ciganska glasba — 21.30 Operni orkester — Trst- Milan: 17.15 Pianino — 21 Pihala — 22.15 Zbor — Rim- Bari: 21 Opereta — Praga: 20 Orkestralni koncert — Varšava: 20 Poster koncert — 22 Violina — 22.30 Vo- kalni koncert — Berlin: 20.10 Pesmi in pisma zaljub- ljencev — 21 Plesna glasba — Bratislava: 19 Valčki in koralee — Lipsko: 20.15 Vojaška godba

Motorizirani oddelki turške vojske na manevrih v Traciji, ki jim je prisostvoval tudi predsednik republike Kemal Atatürk.

R. L. Stevenson:

16

Skrivnost dr. Jekylla

»Da, da,« je rekel odvetnik, »moj strah se nagiba v isto smer. Bojim se, da iz te zveze izvira zlo, zlo je moralo priti iz nje. Da, zares, verjamem vam, verjamem, da so mojega ubo- gega Henryja umorili in verjamem tudi, da njegov morilec še vedno preži v sobi svoje žrtve, sam Bog bi vedel povedati zakaj. Lepo, masčevanje pa je najino! Pokličite Brad- shawa!«

Služabnik je na klic takoj prišel, bil je zelo bled in razburjen.

»Zberite se,« je dejal odvetnik, »vem, da ta negotovost teži vas vse. Toda naš namen je, da temu zdaj naredimo konec. Poole in jaz si bova zdaj s silo priborila vstop v delovno sobo. Če bo vse v redu, so moje rame dovolj močne, da bodo prenesle sramoto. Vendar pa, če bi kljub temu kaj ne bilo v redu, ali če bi morda kak zločinec skušal uiti skozi zadnja vrata, oborožite fante z nekaj dobrimi gorjačami in pojditte okrog vogla ter se postavite poleg laboratorijskih vrat. Dava vam deset minut časa, da pridete na svoje mesto.«

Ko je bil Bradshaw stran, je odvetnik pogledal na uro.

»In zdaj, Poole, na noge, na delo!«

In odšel je na vrt z ogrebalo pod paz- duho.

Mesec so zastrli deževni oblaki, zdaj je bilo docela temno. Veter, ki je zdaj samo še v

posamičnih sunkih udarjal v ta čudni vodnjak stavb, je bil kriv, da je luč od sveče med hojo plapolala sem in tja, dokler nista prišla v var- stvo predavalnice. Tam sta molče sedla ter čakala. Iz daljave je svečano donelo šumenje Londona. Toda v njuni bližini je tišino trgal samo zvok koraka, ki je hitel po delovni sobi gor in dol.

Poole je dejal:

»Tako gre tam noter ves dan, gospod. Da, in večji del noči. Samo kadar pride nov vzor- ec od kemika, je kratek premor. Samo slaba vest more biti tak sovražnik miru. Ah, gospod, kri, sramotno prelita kri visi na vsakem tistem koraku. Toda prislunite spet! Malo bliže! Polo- žite svoje srce v ušesa, mr. Utterson, in po- vejte mi, ali je to doktorjev korak?«

Koraki so bili lahki in nepravilni ter so se malce opotekali. Pogosto so zveneli sumljivo nalahno. To je bila v resnici velika razlika od težkega, škripajočega koraka Hernyja Jekylla.

Utterson je vzdihnil in vprašal:

»Ali gre to tam vedno tako?«

Poole je priklimal in rekel:

»Enkrat, enkrat sem pa slišal, kako je jo- kalo.«

»Jokalo? Kaj se to pravi?« je vprašal od- vetnik in nenadoma zadržel od strahu.

»Jokalo, kakor ženska ali kakor izgubljena duša,« je dejal hišnik. »Stiskalo mi je srce tako, da bi bil tudi jaz skoraj zajokal.«

Zdaj je preteklo deset minut.

Poole je izpod slame za zavijanje potegnil sekiro, svečo sta postavila na bližnjo mizo, da

bi jima pri napadu svetila.

Z zadržanim dihom sta se bližala kraju, kjer je ona vztrajna noža v nočni tišini še vedno hodila gor in dol, gor in dol.

»Jekyll!« je zaklical Utterson na glas, »moram te videti!«

Čakal je trenutek, toda odgovora ni bilo.

»Svarim te pošteno. V nas se je vzbudil sum, moram te videti in te tudi bom videl,« je zaključil. »Če ne s poštenimi, pa z nepoštenimi sredstvi, če ne s tvojim privoljenjem, pa s su- rovo silo.«

Oni glas je odgovarjal:

»Utterson, za sveto božjo voljo, bodi usmi- ljen!«

»Ah!« je vzkliknil Utterson, »To ni Jekyll- lov glas. Poole razbiva vrata.«

Poole je zavihljal sekiro nad glavo in od udarca se je streslo vse poslopje. Rdeče pre- včena vrata so se stresla v tečajih in klju- čavnicah.

Iz kabineta je zadonelo nevoljno vresča- nje, kakor da ga je rodil živalski strah.

Spet se je dvignila sekiro, spet so zagr- mele deske v vratih in ogródje se je streslo. Štirikrat je zagrmel udarec, toda les je bil žilav in ovratje izredno dobrega tesarskega dela. Se le pri petem udarcu se je zapah raz- letel in razvaline vrat so se zvrnile noter na preprogo.

Zmagovalca sta se ustrašila lastnega hru- šča in tišine, ki je nastopila nenadno. Vstopila sta malo nazaj ter pogledala noter.

Pred njunimi očmi je ležal kabinet v mirni

luči svetilk. Prijeten ogenj je žarel in praske- tal v kaminu, na tenki verigi je pel kotel. Nekaj predalov je bilo odprtih, na mizi za poskuse so v lepem redu ležala pisanja in blizu ognja je bilo pripravljeno vse za čaj. Človek bi si bil lahko mislil, da je to najmirnejša soba in kljub steklenim omaram, natrpanimi z najraz- ličnejšimi kemikalijami, najprijaznejši prostor nocoj v Londonu.

Toda naravnost v sredi je ležalo boleče skršeno še drhteče truplo nekega moškega.

Po koncih prstov sta zlezla bliže, obrnila truplo na hrbet in zagledala obličje — Edvarda Hydeja.

Bil je obleden z oblačili, ki so mu bila dosti prevelika. To je bila obleka za doktorjevo veli- kost. Mišice v njegovem obrazu so drhtele v videzu življenja, toda duša je že pobegnila. Z ozirom na strto stekleničico v mrtvečevi roki in z ozirom na močni vonj po grenkih mandljih, ki je visel v zraku, je Utterson vedel, da ima pred seboj truplo samomrilca.

Dejal je resno:

»Prišla sva prepozno, da bi kaj rešila in da bi kaznovala. Hyde je odšel k svojemu sod- niku. Nama ostaja samo naloga, da iščeva trup- plo vašega gospoda.«

Večji del poslopja je zavzemala predaval- nica, ki je obsegala skoraj vse pritličje in ki jo je osvetljevala luč od zgoraj. Tu je bila tudi delovna soba, ki je gledala na dvorišče. Iz pre- davalnice je držal hodnik do vrat na stransko cesto. Tudi delovna soba je bila po drugih stop- nicah naravnost zvezana s tem hodnikom.